

آسیب‌شناسی اجتماعی

مؤلف:

دکتر کاظم قجاوند

انتشارات شلاک

تهران - تابستان ۱۳۹۸

سرشناسه	:	قجاوند، کاظم، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور	:	انحراف اجتماعی / مولف کاظم قجاوند.
مشخصات نشر	:	تهران: انتشارات شلاک، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	:	۱۶۰ ص
شابک	:	978-600-257-260-8
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	انحراف اجتماعی -- ایران
موضوع	:	Deviant behavior-- Iran
موضوع	:	مسائل اجتماعی -- ایران
موضوع	:	Social problems -- Iran
موضوع	:	انحراف اجتماعی
موضوع	:	Deviant behavior
رده بندی کنگره	:	۸۱۱HM
رده بندی دیویی	:	۳۰۲/۵۴۲۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۷۷۵۳۵۳

انتشارات شلاک

آسیب‌شناسی اجتماعی	
ناشر	✱ انتشارات شلاک
مؤلف	✱ دکتر کاظم قجاوند
چاپ اول	✱ ۱۳۹۸
شمارگان	✱ ۱۰۰۰ جلد
قیمت	✱ ۳۸۰۰۰ تومان
شابک	✱ ۹۷۸-۶۰۰-۲۵۷-۲۶۰-۸

تهران جمالزاده جنوبی خ دیلمان پ ۱۴ واحد ۱

تلفن ۶۶۵۹۲۳۵۷ و ۰۹۱۲۲۲۵۱۲۶۸

www. Shelak. org
pubshelak@yahoo. com

فهرست

۹	فصل اول: مفاهیم و کلیات آسیب‌شناسی اجتماعی
۱۱	تعریف آسیب‌شناسی اجتماعی
۱۲	اهداف و مقاصد آسیب‌شناسی اجتماعی
۱۳	دیدگاه‌ها و نظرات جامعه‌شناسی انحرافات و آسیب‌های اجتماعی
۱۶	دیدگاه‌های اقتصادی در آسیب‌شناسی اجتماعی
۱۷	دیدگاه‌های روانشناختی در آسیب‌شناسی اجتماعی
۱۷	دیدگاه‌های مبتنی بر ویژگی‌های اجتماعی در آسیب‌شناسی اجتماعی
۱۸	فرایند مبدل شدن رفتار عادی به رفتار ناپه‌نجار
۲۰	موضوعات مورد بحث در آسیب‌شناسی اجتماعی
۲۰	اهدات آسیب‌شناسی اجتماعی
۲۰	شرایط عمل آسیب‌شناسی اجتماعی
۲۱	انواع آسیب‌های اجتماعی
۲۹	فصل دوم: روش‌شناسی، شکل‌گیری آسیب‌های اجتماعی
۳۱	الف. عوامل شخصیتی
۳۲	ب. عوامل فردی
۳۳	ج. عوامل اجتماعی
۴۱	پیشنهادهات
۴۵	فصل سوم: اعتیاد به فضای مجازی
۴۵	اعتیاد به فضای مجازی
۴۶	اعتیاد به اینترنت چیست؟
۴۷	انواع اعتیاد به اینترنت
۴۷	علائم و نشانه‌های اعتیاد به اینترنت
۴۸	پیامدهای اعتیاد به اینترنت
۴۸	سوء استفاده از اتاق‌های گفت و گو (چت روم)
۵۰	راهکارهایی برای مدیریت زندگی در فضای مجازی
۵۱	پیشنهادهایی برای کاهش آسیب‌های اعتیاد به فضای مجازی
۵۵	فصل چهارم: روسپیگری و پیامدهای اجتماعی آن
۵۷	تعریف روسپیگری
۵۸	سابقه‌ی روسپی‌گری
۶۰	ابعاد روسپی‌گری
۶۳	طبقه‌بندی زنان روسپی
۶۴	نگاه قوانین ایران به موضوع روسپیگری
۶۶	پیشنهادهایی برای کاهش روسپیگری
۶۷	فصل پنجم: بیکاری و پیامدهای آن
۶۹	تعریف اشتغال
۷۰	تعریف بیکاری
۷۱	انواع بیکاری
۷۳	علل و عوامل موثر بر بیکاری

۷۶	نرخ بیکاری در ایران
۷۷	مقایسه تغییرات نرخ بیکاری در کشورهای جهان
۷۸	پیامدهای بیکاری
۸۰	رابطه بین و بیکاری آسیب اجتماعی
۸۱	راهکارهایی برای برون رفت از بحران بیکاری:

فصل ششم: خودکشی و پیامدهای آن ۸۵

۸۵	تعریف خودکشی
۸۶	علل خودکشی
۸۶	عوامل پیشگیری کننده خودکشی
۸۷	شیوه‌های مقابله با خودکشی
۸۷	انواع خودکشی
۹۰	عوامل پیشگیری و کاهش خودکشی

فصل هفتم: کودکان کار و خیابانی ۹۳

۹۵	تعریف کودکان کار
۹۶	تعریف کودکان خیابانی
۹۷	تعریف سازمان بهزیستی کشور ایران از کودکان خیابانی
۹۷	طبقه‌بندی کودکان خیابانی:
۹۸	طبقه‌بندی کودکان خیابانی از لحاظ نوع زندگی خیابانی
۹۹	طبقه‌بندی کودکان خیابانی از لحاظ وضعیت سکونت خیابانی
۹۹	عوامل مهم در پیدایش کودکان خیابانی
۱۰۱	راهکارهای مبتنی بر حمایت اجتماعی برای گسترش کودکان کار

فصل هشتم: کودک همسری به مثابه یک آسیب اجتماعی ۱۱۱

۱۱۱	تعریف کودک همسری
۱۱۲	عوامل زمینه ساز پدیده کودک همسری
۱۱۳	پیامدهای ازدواج دختران در کودکی
۱۱۸	راهکارهای موثر در زمینه کاهش کودک همسری

فصل نهم: فرار دختران از منزل ۱۲۱

۱۲۲	تعریف فرار از منزل
۱۲۴	انگیزه‌های فرار از منزل
۱۲۵	انواع فرار از منزل
۱۲۷	شرایط عمومی دختران فراری
۱۲۸	عوامل تاثیر گذار بر فرار نوجوانان
۱۳۰	شرایط نوجوانان بعد از فرار
۱۳۱	راهکارهای پیشنهادی برای پیشگیری از فرار دختران از منزل

فصل دهم: طلاق و پیامدهای آن ۱۳۵

۱۳۵	تعریف طلاق
۱۳۶	عوامل تاثیر گذار بر طلاق
۱۴۱	تبیین پیامدهای منفی طلاق
۱۵۳	راهکارها و پیشنهادات برای کاهش طلاق

مقدمه‌ی مؤلف

هم‌زمان با گسترش انقلاب صنعتی و گسترش دامنه نیازمندی‌ها، محرومیت‌های ناشی از عدم امکان برآورده شدن خواست‌ها و نیازهای زندگی موجب گسترش شدید و دامنه‌دار فساد، عصیان، تب‌هکاری، سرگردانی، دزدی و انحراف جنسی و دیگر آسیب‌ها شده است. هر چند اکثر مشکلات اجتماعی انواعی تک‌بروری در طول نسل‌های مختلف هستند، اما چنانکه مشاهده می‌شود برخی از این انواع در برخی سلسله‌های نسل به‌بشتری پیدا کرده است و حتی برخی انواع این آسیب‌ها در نسل‌های بعدی زاده شده ... از سوی دیگر از آنجایی که یک‌سری علل غالب در هر جامعه وجود دارند که نسبت به سایر علل اهمیت بیشتری در بروز آسیب‌ها دارند، می‌توان از انواع متمایز آسیب‌ها سخن گفت، اما عمدتاً به‌شیئیایی بین آن‌ها دیده می‌شود. هر جامعه‌ای متناسب با شرایط خود، با انواعی از انحرافات و مشکلات روبروست که تأثیرات مخربی روی فرآیند ترقی آن جامعه دارد. مطالعه انحرافات و کج‌روی‌های اجتماعی و به اصطلاح، آسیب‌شناسی اجتماعی برای شناخت ریشه بی‌نظمی‌های اجتماعی و پیشگیری و درمان آن‌ها ضرورت دارد. در واقع مطالعه و ریشه‌یابی ناهنجاری‌ها و آسیب‌هایی نظیر بیکاری، اعتیاد، فقر، خودکشی، طلاق و... همراه با علل و شیوه‌های پیش‌گیری و درمان آن‌ها در بسامان شدن جامعه مؤثر است؛ به عبارت دیگر اگر در جامعه‌ای هنجارها مراعات نشود، کج‌روی پدید می‌آید و رفتارها آسیب می‌بیند و آسیب زمانی پدید می‌آید که از هنجارهای مقبول اجتماعی تخلفی صورت پذیرد. آسیب‌شناسی اجتماعی همچون سایر

حوزه‌های اجتماعی از شیوه عملی برای بررسی موضوعات مورد نظر خود استفاده می‌کند. به عبارتی برای مطالعه و بررسی علل، زمینه‌ها و راه‌حل‌ها در زمینه کج‌روی‌ها و آسیب‌ها، هم از لحاظ ذهنی به صورت شناخت مفاهیم خاص و هم به کمک ابزار وسایل تحقیق عینی به صورت پژوهش‌های علمی استفاده می‌شود. ارتباط کامل و نزدیک این حوزه با رشته علوم اجتماعی و جامعه‌شناسی کاملاً واضح و روشن است. هر چند این حوزه عمدتاً به‌عنوان یک شاخه میان رشته‌ای معرفی می‌شود، اما در واقع یکی از مباحث اساسی جامعه‌شناسی محسوب می‌شود. از سوی دیگر آسیب‌شناسی اجتماعی ارتباط بسیار نزدیکی با روانشناسی دارد. از آنجایی که عمل فردی و روانی نقش بسزایی در بروز جرم و انحراف دارند، آسیب‌شناسی اجتماعی ارتباط نزدیکی با روانشناسی بهره می‌برد و تلاش می‌کنند در یافته‌ها و نظرگاه‌های این بررسی‌های خود مورد استفاده کند.

یافته‌های روانشناسی اجتماعی کمک‌های شایان توجهی در نظریات مربوط به آسیب‌شناسی اجتماعی می‌کند. از سوی دیگر آسیب‌شناسی اجتماعی با علوم پزشکی، حقوق، روانشناسی و... ارتباط دارد.

دکتر کاظم قجاوند

تابستان ۱۳۹۸